

Organizată de către Comitetul național ICOMOS al R. F. Germania, cea de-a IV-a Adunare generală a Consiliului Internațional al Monumentelor și Siturilor a avut în principal două obiective: alegerea noului comitet executiv pentru un mandat de trei ani, și colocviul privind conservarea micilor orașe istorice.

În intenția de-a asigura un cadru de dezbateri cât mai stimulator pentru ce-a de-a doua parte a programului, organizatorii Adunării au ales orașul Rothenburg, cu adevărat cel mai frumos dintr-un grup de mici orașe medievale situate în nord-vestul Bavariei. Păstrător al întregului sistem defensiv medieval, cu o lungă centură de ziduri și numeroase turnuri, orașul Rothenburg posedă o importantă zestre de monumente istorice, cele mai multe case de locuit datînd din sec. XVI—XVII, remarcabilă fiind unitatea compozițională și de stil a ansamblului urbanistic, destul de puțin afectat de intervențiile ulterioare.

Lucrările Adunării generale au beneficiat de o substanțială participare (peste 300 de delegați). După analiza obișnuitelor rapoarte de activitate (subsemnatul am fost ales raportor general al Adunării și președinte al comitetului pentru program și pentru buget), a fost adoptată o rezoluție program pentru activitatea viitoare a ICOMOS. În primul rînd se recomandă ICOMOS, ca organism de specialitate al UNESCO, să-și intensifice activitatea, acordînd atenție prioritară formării de conservatori și restauratori, cu precădere în folosul țărilor în curs de dezvoltare. Se recomandă

de asemenea, asigurarea unui schimb mai eficient de informații și experiență în problemele restaurării.

Ca urmare a retragerii, din motive de sănătate, a prof. Piero Gazzola, noul președinte al ICOMOS a fost ales în persoana prof. Raymond Lemaire (Belgia), secretar fiind Ernest Conndly (SUA) și secretar trezorer Jean Salusse (Franța). Pentru organizarea viitoarei Adunări generale au fost înregistrate candidaturile Uniunii Sovietice și Canadei.

Colocviul privind conservarea micilor orașe istorice a cuprins un număr foarte mare de rapoarte și referate, timpul disponibil pentru discutarea lor în plen fiind redus la prea puțin. Majoritatea rapoartelor au avut un caracter informativ, fiind prezentate experiențele naționale în opera de salvagardare a micilor orașe istorice. De o bună primire s-au bucurat expunerile privind asanarea și valorificarea micilor orașe istorice din Elveția, Bulgaria, R. F. Germania, Olanda. Însoțit de numeroase diapozitive, referatul privind acțiunea de recuperare și restaurare a unor centre istorice din țara noastră a insistat asupra soluției dezvoltării bipolare a orașelor, cu construirea unor noi centre civice, dimensionate în funcție de exigențele societății contemporane și în raport cu noul volum demografic. Aplicată la Sibiu, Brașov, Botoșani și în alte localități, această soluție permite o tratare nuanțată a restaurării vechilor centre istorice, fără intervenția dură a unor construcții noi scoase din scară, sau nearmonizate cu fondul clădirilor existente. În același timp se asigură condițiile pentru cercetările privind atât faza preliminară execuției

cît și pentru o corespunzătoare punere în valoare a monumentelor restaurate.

Dintre rapoartele generale, cu pronunțat profil teoretic, se cuvine a fi amintite cele prezentate de André Chastel („Argumente pentru salvagardarea micilor orașe istorice”), Michele Valori („Dezvoltarea economică care garantează un înalt nivel de viață fără să compromită dimensiunile și structura micului oraș istoric, nici dialogul său cu peisajul înconjurător”), Dieter Wildeman („Asanarea și adaptarea la viața contemporană cu respectarea valorilor urbane, arhitecturale, istorice și pitorești”), Alexander Glen („Dezvoltarea turismului în micile orașe”).

Programul colocviului a inclus și o vizită de lucru, cu care prilej au avut loc numeroase discuții la obiect, în micile orașe istorice Nördlingen, Ellwangen, Weikersheim. Participanții la colocviu au putut aprecia amploarea lucrărilor de asanare și restaurare, dar au criticat cu severitate proiectul de sistematizare a orașului Weikersheim care prevede traversarea centrului cu o arteră de circulație grea și înlocuirea unor edificii reprezentative pentru arhitectura locală cu construcții supra-dimensionate, fără nicio preocupare de armonizare cu cadrul urbanistic existent.

Considerate în ansamblu, lucrările celei de-a IV-a Adunări generale a ICOMOS au meritul de a fi subliniat o dată mai mult înalta valoare a patrimoniului arhitectural și urbanistic, faptul că o compoziție urbană reprezintă o operă colectivă a cărei contextură exprimă în mod nuanțat istoria, sensibilitatea și capacitatea de creație a unui popor.

Vasile Drăguț

## Adunarea generală a Centrului internațional de studii pentru conservarea și restaurarea bunurilor culturale — Roma 1975

Ca întotdeauna primăvara, în zilele de 21—26 aprilie, marele oraș de pe Tiberu a găzduit lucrările Adunării generale a „Centrului Roma”, denumire prescurtată a Centrului internațional de studii pentru conservarea și restaurarea bunurilor culturale. Bine cunoscut specialiștilor din țara noastră, „Centrul Roma” a oferit în ultimii ani mai multe burse pentru formarea arhitecților și pictorilor restauratori care activează în cadrul Direcției patrimoniului cultural național, de asemenea a acordat asistență de înaltă calificare pentru organizarea șantierului-pilot de la Humor. Ca organism al UNESCO, „Centrul Roma” a inițiat câteva misiuni de studii la monumentele cu picturi murale exterioare din Bucovina și a pus la dispoziția restauratorilor din țara noastră un bogat material documentar de specia-

litate, unele lucrări fiind publicate în paginile revistei Monumente Istorice și de Artă.

În acest an, lucrările celei de-a VIII-a Adunări generale s-au desfășurat în marea sălă de conferințe a palatului Lubin din Piazzale Flaminio, fiind inaugurate de către ministrul Giovanni Spadolini, conducătorul Ministerului Bunurilor Culturale și Ambientale. Discuțiile au fost deosebit de dinamice, atenția participanților îndreptîndu-se asupra necesității diversificării formelor de pregătire a restauratorilor și conservatorilor. Dacă pînă în prezent „Centrul” s-a ocupat aproape în exclusivitate de specializarea arhitecților și pictorilor, pe viitor el va trebui să se îngrijească deopotrivă de formarea restauratorilor pentru textile, grafică, hîrtie, ceramică, metale etc.

Cu ocazia lucrărilor Adunării generale.

a fost vizitat Palazzo Farnese ale cărui picturi murale se aflau în curs de restaurare cu participarea bursierilor „Centrului”, între care și doi colaboratori ai Direcției patrimoniului cultural național, Matei Lăzărescu și Casian Labin. O altă vizită de lucru a avut ca obiect șantierul de restaurare de la Ostia antică, unde a fost organizat un nucleu pentru recuperarea și conservarea picturilor murale, experiența dobîndită urmînd a fi fructificată în largă acțiune de salvare a pușinilor martori de pictură ce aparțin antichității.

La încheierea lucrărilor Adunării generale, au fost aleși membrii noului consiliu de conducere din care fac parte reprezentanții a 15 țări, inclusiv România. Ca director al „Centrului” a fost reconfirmat prof. Paul Philippot (Belgia).

V. D.

## „Un viitor pentru trecutul nostru”

Desfășurată în zilele de 15—17 mai 1975, Sesiunea anuală de comunicări științifice a Direcției Patrimoniului Cultural Național a fost pusă sub semnul Anului European al Patrimoniului Arhitectural și a devizei acestuia: „Un viitor pentru trecutul nostru”.

Abordînd o mare diversitate de probleme pe fondul acestui cadru unic creat de tema

majoră a Sesiunii, multe dintre cele 27 de comunicări s-au înscris drept contribuții de seamă la cunoașterea și punerea în valoare a patrimoniului nostru cultural, rod al cercetării multilaterale a monumentului specific tipului de activitate a Direcției Patrimoniului Cultural Național — „Un viitor pentru trecutul nostru”, fie că acesta este reprezentat

de ansamblul urban, de monumentul de arhitectură sau de zestrea acestuia de picturi murale, icoane sau sculpturi.

Esențial capitol al studierii exhaustive a monumentelor, cercetarea arheologică ne-a pus și de această dată în fața unor foarte importante descoperiri: elucidarea etapelor de construcție a bisericii actuale Sf. Nicolae din